

ÇELİK SERVİS MERKEZLERİNİN SAYISI ARTIRILMALI

HAZIRLAYAN:
ERKAN ÇAKAN

Üretici ile son kullanıcı arasında faaliyet gösteren çelik servis merkezlerinin katma değeri yüksek ürün sağlamada önemi her geçen gün artıyor. ÇSM'ler, yerli çelik kullanımının ve sanayinin rekabet gücünün artırılması açısından hayati önem taşıyor. Sektörün gelişmesi için ÇSM'lerin sayısının artırılması ve katma değeri yüksek bir yapıya büründürülmesi gerekiyor.

100

ADET

**TÜRKİYE'DEKİ ÇSM
SAYISI**

12

**MİLYON TON/YIL
ÇSM'LERİN İŞLEME
KAPASİTESİ**

51.2

MİLYON TON

**SEKTÖRÜN HAM
ÇELİK KAPASİTESİ**

17.6

MİLYAR \$

**2018 YILINDA
GERÇEKLEŞTİRİLEN
İHRACAT**

Çelik üreticileri ile makine, beyaz eşya, otomotiv ve elektrikli aletler sektörleri arasında hizmet veren çelik servis merkezleri (ÇSM) alım yaparken, müşterilerinin taleplerine uygun ürünler sunan bir rol üstleniyor. Üretici ile son kullanıcı arasında faaliyet gösteren çelik servis merkezlerinin katma değer sağlamada etkili olduğunu vurgulayan uzmanlar, firmaların maliyet avantajı elde etmek için kendi bünyelerinde bu alana yönelik yatırım yapmaya başladıklarını belirtiyor. Söz konusu yatırımlarla birlikte çelik servis merkezlerinin kapasitesinin de artması bekleniyor.

Çelik üreticileri tarafından imalatı yapılan ürünlerin ilk kalite kontrolleri çelik servis merkezlerinde, son kullanıcının kullanım şekline göre ebatlanma aşamasında yapılıyor ve müşterinin talebi doğrultusunda stok tutuluyor. Tedarik zincirinde önemli rol oynayan çelik servis merkezleri, hızlı ve yüklü miktarlarda satılabilecek ürünleri stoklamak yerine, sürekli ihtiyaç duyulabilecek ürünleri stoklarında bulundurmaya tercih ediyor. Stok, sevkiyat, üretim ve diğer organizasyonların çelik servis merkezlerinde disiplin içinde yürütüldüğünü kaydeden uzmanlar, bununla birlikte çelik servis merkezlerinin çelik sektörüne katma değer sağlayan bir yapıya kavuşmaya başladığına dikkat çekiyor.

Kalitenin artmasıyla birlikte ek istihdam alanı oluşacak

Uzmanlar, yassı çeliği işleyecek katma değerli ürün ortaya çıkaran bu yapıların sayısının artmasının, yassı çeliği tüketen kolların da oluşmasına katkı sağladığını vurguluyor. Kapasite artışlarıyla beraber üretilen mamulün kalitesinin de gelişeceğini vurgulayan sektör temsilcileri, kalitenin artmasıyla birlikte firmaların, müşterinin teknik ihtiyacını karşılayacak istihdamı da bulundurmaya zorunda kalacağını ve ek istihdam alanı oluşturulabileceğini dile getiriyor.

Çelik servis merkezleri çelik ürünleri kullanıcılarının her türlü talebini karşılayabilecek şekilde konumlanıyor. Türkiye'de 100'den fazla çelik servis merkezi faaliyet gösteriyor. Yaklaşık 11-12 milyon ton/yıl işleme kapasitesine sahip olan çelik servis merkezleri, çelik üreticilerinin ve tedarik zinciri sürecinin olmazsa olmaz bir parçası. Ayrıca kullanıcıların ihtiyaç duyduğu malzemeyi istediği miktarda, ölçülerde ve istediği za-

manda temin etmelerini sağlıyor.

Türkiye çelik sektörü, globalde dinamik ve rekabetçi sektörler arasında yer alıyor. Devletten hiçbir destek almadan yatırımlarını sürdürebilen sektör, her yıl 180 ülkeye ihracat gerçekleştiriyor. Üçü entegre tesis olmak üzere toplam 34 üretim tesisinden oluşan sektör, sahip olduğu 51.2 milyon ton ham çelik kapasitesinin yaklaşık yüzde 73'ünü kullanıyor. 2018 yılında bir önceki yıla göre yüzde 0.6 oranında azalışla 37.3 milyon ton ham çelik üreten sektör, bu oranla global üretimden yüzde 2.1 pay alarak 2017 yılında olduğu gibi globalde sekizinci büyük ham çelik üreticisi oldu.

2019'da üretimde daralma yaşanması öngörülüyor

2018 yılının ikinci yarısında oluşan olumsuzluklar göz önünde bulundurularak, bu yılın ilk yarısında da sektörde belirli

oranda durgunluk bekleniyor. Bu dönemde, iç tüketimde yaşanacak yavaşlamanın ve koruma önlemleri ile kuşatılan sektörün ihracatının kısıtlanmasının da etkisiyle üretimde daralma olması öngörülüyor. Özellikle yurt içi büyük kamu projelerinde ithal çelik kullanımının engellenememesi halinde, üretim düşüşünden kaynaklanan sorunlar daha da ağırlaşacak.

ÇSM'lerin iş hacmini etkileyen unsurların başında ise çelik sektöründeki gelişmeler var. Bu noktada çelik sektörünün önemli ihracat pazarları arasında yer alan ABD'nin ithal ürünlere yüzde 25 ek vergi getirmesi ihracatta eksen kaymasına neden oldu. AB ve ABD'nin korumacı politikaları ile çelik ithalatına getirdiği kota uygulaması, Türkiye ihracatını olumsuz etkiliyor. ABD'nin vergilerine karşı misillemeler devam ederken, Türkiye bu konuda koruma önlemi soruşturması başlattı.

Globalde korumacılık eğilimi yükselirken ülkelerin daha içe dönük bir yapıya büründüğünü belirten uzmanlar, korumacılık politikalarının mevcut birçok anlaşma ile ters düştüğünün altını çiziyor. Sektörde 2017 yılında başlayan ve bu yıl da devam eden küresel çelik talebindeki toparlanma ise büyük risklerle karşı karşıya. ABD'nin başlattığı ve başta AB olmak üzere, Kanada'nın ve diğer ülkelerin de katıldığı korumacı politikalar, küresel talepteki toparlanmanın, küresel çelik piyasalarına yönelmesinde sınırlayıcı rol oynuyor. 2017 yılında 37-39 milyon ton seviyelerinde seyreden aylık global çelik ihracatı, bu yılın ilk çeyreğinde 35-36 milyon ton seviyelerine geriledi.

ABD Başkanı Donald Trump, '232. Madde' kapsamında çelik sektörünün stratejik bir sektör olduğu ve artan ithalatın ABD'nin çelik üretimine zarar verdiği gerekçesiyle çelik ithalatı üzerine yüzde 25 oranında ek vergi getirdi. Ardından yaptığı bir açıklama ile Türkiye'den yapılan alüminyum ithalatında gümrük vergisini yüzde 20'ye, çelikte ise yüzde 50'ye yükseltti. Bu oran, ABD'ye olan ihracatımızın 2018'in ilk dokuz ayında miktar bazında yüzde 36.3, değer bazında yüzde 20.3 oranında gerilemesine yol açtı.

Gelinen bu aşamada çelik sektörünün üretimini devam ettirebilmesini sağlamak amacıyla, AB ülkelerinden Türkiye'ye yapılacak ihracatın yanı sıra ABD ve AB bölgesine ihracat yapmakta zorlanacak olan ülkelerin

ihracatlarını Türkiye'ye yönlendirmesi riskine karşı gümrük vergileri ve dış ticaret politikası araçları ile iç piyasanın korunması gerekiyor.

Türkiye 2018 yılında Çin'den 776 bin ton, Rusya'dan 4.6 milyon ton ithalat gerçekleştirdi. Buna karşılık sözkonusu iki ülkeye yapılan toplam ihracat 104 bin ton gibi ithalatın yüzde 2'si seviyesinde kaldı. Çelik sektöründeki korumacı yaklaşımların kısa sürede sona ermesinin beklenmediği de dikkate alınarak, Türkiye çelik sektörünün geleceği inşa edilirken, benzeri uygulamalar ile korunması ve gümrük vergilerinin eski seviyelerine çıkartılması hayati önem taşıyor.

Dayanıklı çelik üretimine yatırım yapılmalı

Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) anlaşmasıyla devlet teşviklerinden ve Ar-Ge desteklerinden çok kısıtlı olarak yararlanabilen sektör, yatırımlarını kendi imkânları ve kredi kullanmak suretiyle gerçekleştiriyor. Bu bakımdan sektörün üretim ve ihracat potansiyelinin devamlılığı büyük önem taşıyor. Sektörün gelişmesini kısıtlayan yapısı ile AKÇT Serbest Ticaret Anlaşması, devlet destekli üretim ve ihracat yapan ülkelerle rekabet gücünü olumsuz yönde etkiliyor. Söz konusu anlaşmanın günün şartlarına göre yenilenmesi ve görüşmelere çelik sektörünün de dâhil edilmesi gerekiyor.

Türkiye'de tüketilen, ancak halihazırda tamamen ya da kısmi üretilmeyen çelik imalatına yönelik planlama ve yatırımların yapılması önem taşıyor. Paslanmaz çelik, takım çeliği, zırh çeliği, denizaltı çeliğinin yanı sıra petrol boru çeliği, aşınmaya dayanıklı çelik alanında üretim yapılamıyor. Bunun dışında Türkiye, yüksek mukavemetli çelik, kalıp çeliği, elektrik çeliği ve krojenik çelik gibi katma değeri yüksek, kaliteli çelik türünün üretimini gerçekleştiremiyor. Özellikle savunma sanayiinde kullanılan çeliklerin üretimi, yaşanan siyasi ve konjonktürel gelişmeler dikkate alındığında, daha da kritik hale geliyor. Bu alanda yapılacak yatırımlar ile iç piyasadaki ihtiyaç karşılanıp ithalat azaltılırken, aynı zamanda yapılacak ihracat ile dış ticaret açığının azaltılmasına da olumlu katkılar sağlanabilir.

Demir-çelik sektörüne ABD tarafından uygulanan vergi ve kota uygulamaları kısa vadede ihracatı olumsuz etkilerken, uzun vadede ise Türkiye sanayisinin dışa bağımlılığını azaltarak, güçlenmesini sağlayacak yerli üretim kararını tetikliyor. Yeni dönemde ana metal alanında sürdürülebilir ve güvenli girdi tedariki Türkiye sanayisinin en önemli konularından biri olacak. Bu karar ile demir-çelik sektörü üretiminde ithalatla karşılanan paslanmaz çelik, vasıflı çelik, yapısal çelik ve dikişsiz boru gibi yüksek katma değerli ürünlerin Türkiye'de üretimine öncelik ve destek verilecek.

“İÇ PAZARIN KORUNMASINA YÖNELİK ADIMLAR ATILMALI”

Veysel YAYAN
Türkiye Çelik Üreticileri Derneği
(TÇÜD) Genel Sekreteri

Çelik servis merkezleri, çelik ürünlerini stoklama, kesme, parlatma, ambalajlama gibi faaliyetleriyle, çelik tüketicisi otomotiv, makine, beyaz eşya, elektronik gibi sektörlerle hizmet sunuyor. Çelik servis merkezleri çelik üreticileri ile çelik tüketicileri arasında yer almakta olup, üretilen ticari nitelikli ürünleri işlemden geçirerek kullanabilecek hale getiriyor. Bu yönüyle çelik servis merkezleri, kullanıcıya özel üretim ve işlemler gerçekleştiriyor. Çelik servis merkezleri çelik ürünleri kullanıcılarının her türlü talebini karşılayabilecek şekilde konumlanıyor. Türkiye’de 100’den fazla çelik servis merkezi faaliyet gösteriyor. Bu merkezler yaklaşık 11-12 milyon ton/yıl işleme kapasitesine sahip. Çelik servis merkezleri çelik üreticilerinin ve tedarik zinciri sürecinin olmazsa olmaz bir parçası. Ayrıca kullanıcıların ihtiyaç duyduğu malzemeyi istediği miktarda, ölçülerde ve istediği zamanda temin etmelerini sağlıyor.

Çelik servis merkezleri, yerli çelik kullanımının ve sanayinin rekabet gücünün artırılması açısından hayati önem taşıyor. Bu yönüyle çelik servis merkezi sayısının ve hizmetlerinin yoğun çelik kullanan sanayi-

Çelik sektöründeki korumacı yaklaşımların kısa sürede sona ermesinin beklenmediği dikkate alınarak, Türk çelik sektörünün geleceği inşa edilirken ABD ve AB’dekine benzer önlemler ile korunması ve gümrük vergilerinin eski seviyelerine çıkartılması hayati önem taşıyor.

lerin bulunduğu tüm bölgeleri kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması, en uç noktalara kadar hizmetin götürülmesi açısından önem taşıyor.

Bu doğrultuda Türkiye’de metal sanayine yönelik Organize Sanayi Bölgeleri’nin (OSB) sayısının artırılmasına ihtiyaç duyuluyor. Çelik servis merkezleri, müşterilerin esas işlerine odaklanmasına, ana iş kolu dışındaki faaliyetler için tesis, makine ve işgücü yatırımından tasarruf etmesine de imkân sağlıyor. Bu yönüyle rekabetin arttığı dönemlerde çelik üreticilerinin yapamadığı birçok işlemi, müşterilerine sunuyor. Her durumda, çelik servis merkezleri üretilen mamul üzerine daha fazla katma değer kattığından, sektör ve çelik kullanıcısı sanayilerin gelişimine destek veriyor.

Çelik üreticisi firmalar da kendi bünyelerinde çelik servis merkezi kurabiliyor. Kendi çelik servis merkezlerini kuran firmalar, prensip itibarıyla ürünlerini kullanmakla birlikte, piyasa koşulları elverdiğinde veya kendi üretimleri yeterli olmadığında, dışarıdan temin edilen girdileri de kullanabiliyor.

Sektör 2018’de 37.3 milyon ton ham çelik üretti

Türkiye çelik sektörü, globalde dinamik ve rekabetçi sektörler arasında yer alıyor. Devletten hiçbir destek almadan yatırımlarını sürdürüyor ve her yıl globalde 180 ülkeye ihracat gerçekleştiriyor. Üçü entegre tesis olmak üzere toplam 34 üretim tesisinden oluşan sektör, sahip olduğu 51.2 milyon ton ham çelik kapasitesinin yaklaşık yüzde 73’ünü kullanıyor. Sektör 2018 yılında, bir önceki yıla göre yüzde 0.6 oranında azalışla 37.3 milyon ton ham çelik üretmiş bulunuyor. Bu oranla global üretimden yüzde 2.1 pay alarak, 2017 yılında olduğu gibi

globalde 8’inci büyük ham çelik üreticisi konumunu muhafaza ediyor. 2018 yılının ikinci yarısında oluşan olumsuzlukların devam ettiği göz önünde bulundurularak, bu yılın ilk yarısında da sektörde belirli oranda durgunluk bekleniyor. Bu dönemde, iç tüketimde yaşanacak yavaşlamanın ve koruma önlemleri ile kuşatılan sektörün ihracatının kısıtlanmasının da etkisiyle, üretimde daralma yaşanacağı öngörülüyor. Özellikle yurt içi büyük kamu projelerinde ithal çelik kullanımının engellenememesi halinde, üretim düşüşünden kaynaklanan sorunların daha da ağırlaşmasından endişe duyuluyor.

“Türkiye’nin çelik tüketimi istikrarlı bir şekilde artıyor”

ABD Başkanı Donald Trump’un başlattığı, ardından AB’nin de dâhil olduğu korumacılık uygulamaları ve bu uygulamalara gösterilen reaksiyonlar neticesinde, 2018 yılı dünya çelik sektörü açısından zor bir yıl oldu. Türkiye gibi pek çok ülke, bu uygulamalara müteakibiyet esaslarına göre başka ürünlere getirdikleri vergilerle reaksiyon gösterdi. Bu durum, ABD’nin başlattığı uygulamanın sadece çelik ticaretini değil tüm dünya ticaretini baltalaması sonucunu doğurdu. Ayrıca Türkiye’nin aldığı tedbirler kapsamında, ABD’den yüksek miktarda ithal edilen taş kömürüne de vergi getirilmesi, çelik sektörümüzü ikinci kez olumsuz yönde etkiledi. Bu kapsamda, yurt içi tüketimde yaşanan olağanüstü daralma, üreticilerimizi ihracat yapmaya yönlendirdi.

Bu şartlar altında, 2018 yılında Türkiye, miktar olarak 22 milyon ton karşılığı 17.6 milyar dolarlık ihracat, 14.5 milyon ton karşılığı 12.7 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirdi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2017

yılındaki yüzde 108 seviyesinden, yüzde 138 seviyesine ulaştı.

Türkiye'nin çelik tüketimi son yıllarda istikrarlı bir şekilde artış gösteriyor. 2018 yılının ikinci yarısında ortaya çıkan ve 2019 yılının ilk yarısında da devam etmesi beklenen duraklama haricinde, önümüzdeki yıllarda da bu artış eğiliminin sürmesi bekleniyor. Tüketimdeki artışın ithalat yolu ile değil kendi imkânlarımızla karşılanması isteniyor ise bu ürünlerin Türkiye'de üretilmesine imkân verecek şartların oluşturulması gerekiyor. ABD'nin ve AB'nin koruma önlemi aldığı şartlarda, Türkiye'nin bu kadar açık piyasa yaklaşımı içinde olması sürdürülebilir görünmüyor. Bugün geldiğimiz noktada ABD Başkanı Donald Trump'ın başlattığı koruma önlemleri, ABD'nin her yıl verdiği büyük cari açıklardan kaynaklanıyor. Bir ülkenin başka bir ülkeye karşı sürekli açık vermesinin kabul edilebilir bir yönü bulunmuyor. Nitekim ABD'nin almış olduğu ted-

birler, Çin'de ve AB'de etkilerini göstermeye başlamış bulunuyor.

Türkiye'nin de ilk aşamada benzer tedbirler almasına ihtiyaç duyuluyor. Türkiye 2018 yılında Çin'den 776 bin ton, Rusya'dan 4.6 milyon ton ithalat gerçekleştirirken, söz konusu iki ülkeye yapılan toplam ihracatın 104 bin ton gibi ithalatın yüzde 2'sine tekabül eden son derece düşük bir seviyede kaldığı gözleniyor. Ayrıca bu kadar sıkıntı yaşanır, Rusya ve Güney Kore'ye çelik dış ticaretinde son derece yüksek miktarda açık verilirken, Akkuyu Nükleer Santrali'nde ve Çanakkale Köprüsü'nde ithal çelik kullanımına yönelik girişimler endişe yaratıyor.

“İnşaat demiri ithalatında vergi oranı artırılmalı”

Çelik sektöründeki korumacı yaklaşımların kısa sürede sona ermesinin beklenmediği de dikkate alınarak, Türk çelik sektörünün geleceği inşa edilirken ABD ve

AB'dekine benzer önlemler ile korunması ve gümrük vergilerinin eski seviyelerine çıkartılması hayati önem taşıyor.

Öte yandan 2019 yılında Türkiye çelik sektörünün, mevcut şartlar altında daha fazla ihracat yapmakta güçlük çekeceği ve ithalatın kontrol altına alınmaması halinde üretimde ciddi düşüşler yaşanacağı öngörülüyor. Üreticiler için alınabilecek önlemlerin başında gelen ve yılın son günü açıklanan ithalat rejimine ek kararda yer alan inşaat demiri ithalatına yüzde 10 oranındaki gümrük vergisi, bazı yassı ürünlerin ithalatında yüzde 3.5'den yüzde 6'ya çıkarılan vergi artışları yeterli olmadı. Değerlendirilen yüzde 10'luk verginin, en az yüzde 20 seviyesinde belirlenmesi, yassı ürünlerde ise vergilerin yüzde 9 seviyesinde eşitlenmesi gerekiyor. Yurt içindeki inşaatlarda Türk çeliğinin kullanılmasına yönelik daha etkili tedbirler alınmalı. Çin'in 2018 yılında üretimini yüzde 6.6 seviyesinde artırarak 928 milyon tona çıkardığı, 2019 yılında da çelik tüketimindeki düşüş eğilimine rağmen, yüksek seviyedeki üretimini sürdüreceği dikkate alındığında, 2015 yılında olduğu gibi Çin'in ihracatını artırması ihtimali öngörülüyor.

Çelik sektörü, otomotiv sanayinden, inşaat, beyaz eşyadan savunma sanayine, rekabetçi fiyat ve kalite ile tedarikçi konumunda. Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) ile yapılan serbest ticaret anlaşmasının, sektörün teşvik imkanlarından yararlanmasını engelleyen hükümleri ve bazı çelik üreticisi ülkelerin devlet destekli, dumpingli fiyatlarla piyasaları bozan agresif ihracat politikalarının baskısı, sektörü olumsuz etkiliyor. ABD, AB ve Kanada gibi ülkelerin, çelik sektörlerini koruma yönündeki keskin tavırları, sektörün stratejik önemini net bir şekilde ortaya koyuyor. Türkiye çelik üreticileri de bu durumun farkında olup rekabetin ve korumacılığın artarak devam etmekte olduğu bu dönemde tecrübesiyle, etkin yönetim anlayışıyla gücünü daha da geliştirme gayreti içinde yoluna devam edecek. Çelik üretiminde, gerek miktar ve ürün çeşitliliği, gerekse daha yüksek katma değerli üretim seviyesine gelmek için üretici ve tüketici sektörlerin tamamında yerlilik bilincinin gelişmesi gerekiyor. Özellikle global inşaat sektöründe inşaat firmalarımızın, yurt içi ve dışında üstlendikleri projelerde, yerli malzemelerinin kullanılması konusunda gösterdikleri hassasiyet, hem sektörlerimizin, hem de Türkiye ekonomisinin hızla gelişmesi açısından hayati önem taşıyor.

